

N:o 66.

Af herr **J. M. Ekströmer**, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utredning och framläggande af förslag i fråga om jordbrukskreditens upphjelpande.

Det ogynsamma läge, hvori vår modernäring för närvarande befinner sig, torde vara allt för väl bekant för att här vidlyftigare behöfva framhållas.

Spanmålsprisen hafva under det gångna året sjunkit till en förut, ej anad grad, och prisen på smör hafva äfven varit i ständigt sjunkande, under det marknaden för denna artikel varit och fortfarande är ytterst obestämmd.

Samtidigt har jordbrukets utgifter snarare ökats än minskats.

Visserligen har Kongl. Maj:ts regering nyligen företagit en förhöjning i införseltullen på spanmål, som väl framdeles skall komma jordbruket till godo, men denna åtgärd kan ju icke hafva någon verkan till förhöjning af prisen på de produkter, som exporteras för afsättning i utlandet såsom hafre och smör och som utgöra vårt jordbruks hufvudsakligaste inkomstkälla.

Det synes därför vanskligt att bygga en förbättring af jordbrukets ekonomi uteslutande på åtgärder till åstadkommande af högre inkomster, utan måste man i detta hänseende vara betänkt på åtgärder äfven i motsatt riktning, nemligen för att minska omkostnaderna för denna näringsgren. Ibland de utgifter, som äro för jordbruket synnerligen tryckande, utgör räntan på de fastigheterna graverande lånen en ganska väsentlig del. Men oaktadt räntan i allmänhet och synnerligen inom de större kulturländerna

synes vara i ständigt fallande, så bibehålles den dock inom vårt land för sådana lån nästan oförändrad, eller sänkes allt för sakta i förhållande till prisfallet på jordbrukets alster.

De flesta lån mot säkerhet i jordbruksfastigheter äro s. k. *hypotekslån*, och är det just dessa, som företrädesvis äro behäftade med ofvan framhållna olägenheter. — Dessa olägenheter torde hufvudsakligen bero på hypotekslånens natur af att vara fasta amorteringslån ställda på mångårig afbetalning, hvilka måste märkbart framträda i en tid, då räntan är i ständigt och hastigt fallande, och som endast i ringa mån kunna motvägas af den vid senare upplåningar förbehållna konverteringsrätten.

Genom den långa amorteringstiden fastläses äfven lånesäkerheten under allt för lång tid.

För att afhjelpa dessa olägenheter torde knappas finnas någon annan utväg än att, i den mån säkerheterna kunna frigöras, afveckla hypoteksföreningarne för att i samma mån öfverflytta deras verksamhet till en *statens jordbrukskreditanstalt*.

Utan att närmare ingå på organisationen af en sådan anstalt, synes dess verksamhet böra omfatta förmedling af lån mot inteckningar i jordbruksfastighet, icke öfverstigande halfva taxeringsvärdet, på så sätt: att staten anskaffar det för utlåning behöfliga kapitalet genom anordning af ett inhemskt, fonderadt lån mot räntebärande, icke amortisabla statspapper, löpande med en efter förhållandena på penningmarknaden lämpad räntesats; att de från denna anstalt utlemnade lån löpa med samma ränta som de nämnda statspapperen, samt att låntagaren må vara berättigad att erhålla beloppet antingen i dylika statspapper till fulla beloppet eller i penningar efter den i marknaden gällande kurs; samt äfven berättigad att på samma sätt återbetala lånet och då återfå den lemnade säkerheten eller få den dödad för ett belopp motsvarande afbetalningens storlek.

Att staten på detta sätt skulle kunna inom landet upplåna det för ofvannämnda åtgärder behöfliga kapital, synes påtagligt, då denna afveckling ju komme att försiggå så småningom under loppet af åtskilliga år, och då de i bankerna deponerade medel redan nu i rundt tal utgöra 450 millioner kronor.

Genom en dylik öfverflyttning af jordbrukslånen från hypoteksföreningarne till statens jordbrukskreditanstalt skulle innehafvarne af den svenska jorden mera fritt kunna förfoga öfver de uti densamma intecknade säkerheter, på samma gång vår penningmarknad komme att tillföras ett

nytt, välbehöfligt element, hvarigenom den blefve mera böjlig gent emot det produktiva arbetets kraf.

Det torde äfven kunna antagas, att den lätthet, hvarmed dessa räntebärande statspapper blefve åtkomliga för den stora allmänheten, i väsentlig mån skulle komma att befordra sparsamheten och dermed kapitalbildningen i vårt land.

På grund af hvad som ofvan blifvit anfördt, får jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t ville an hålla om vidtagande af åtgärder för utredning och framläggande af förslag i fråga om *jordbrukskreditens upphjelpande*.

Stockholm den 26 januari 1895.

J. M. Ekströmer.

I motionens syfte instämma:

Hugo Hammar skjöld.

O. W. Redelius.

N:o 67.

Af herr **B. V. Hedgren**, *angående tiden för erläggande af nederlagsafgift samt befrielse från nämnda afgift, då godset till utrikes ort åter utföres.*

Genom den vid föregående riksdag beslutade skrifvelsen till Kongl. Maj:t om utredning af frågan om frilager och frihamn inom Sverige hafva båda kamrarne visat sitt intresse för de lättnader, som utan uppoffring från statens sida kunna beredas Sveriges handelsnäring. Frågans utgång kan visserligen ännu ej förutses, men säkert är, att, om äfven tillstånd till båda